

Gouda, 27 maart 2015

## Uitspraak octrooibureau grote tegenslag voor plantenveredelaars

### Octrooieren van natuurlijke eigenschappen bevestigd

*Octrooien blijven mogelijk op planteneigenschappen die via kruisen en selecteren (zogenaamde "wezenlijk biologische processen") in nieuwe plantenrassen worden ingebracht. Dat is het gevolg van een beslissing deze week van het hoogste rechtsprekende orgaan van het Europees Octrooi Bureau, de Hoge Kamer van Beroep. Deze uitspraak gaat diametraal in tegen de argumentatie die Plantum, de branchevereniging van bedrijven in plantaardig uitgangsmateriaal, ingediend heeft bij de Hoge Kamer. De uitspraak is een gemiste kans, zegt directeur Niels Louwaars, voor het in balans brengen van het octrooirecht met de noden van plantenveredelaars, en zal op korte termijn leiden tot honderden nieuwe octrooien op planteneigenschappen.*

De plantenveredelingssector is een van de meest innovatieve sectoren in Nederland. Het ontwikkelen van nieuwe plantenrassen voor boeren en tuinders, draagt bij aan duurzaamheid in de land- en tuinbouw, aan productkwaliteit en diversiteit voor de consument en aan wereldvoedselzekerheid, is één van de meest innovatieve sectoren in Nederland. Tot enkele jaren geleden legde het kwekersrecht, het 'open source' systeem voor bescherming van nieuwe rassen, de financiële basis voor die innovatie. Toen vanaf 1998 ook octrooien mogelijk werden op planteneigenschappen was het idee dat die alleen voor echte innovaties mogelijk zouden zijn. Echter, er werden ook octrooien verleend op natuurlijke eigenschappen die ontdekt werden in bestaand plantmateriaal. Het resultaat daarvan is dat met planten waarop een octrooi rust niet vrij verder veredeld mag worden. Voor de commercialisatie van een nieuw ras dat daaruit voortkomt moet over een licentie worden onderhandeld met de octrooihouder, ook wanneer de eigenschap al in het kweekmateriaal van de veredelaar blijkt te hebben gezeten. De uitspraak van de Hoge Kamer bevestigt dat iedereen die een eigenschap vindt in een plant en inkruist in commercieel materiaal een octrooi mag vestigen, wanneer die eigenschap niet eerder in een openbare publicatie beschreven is.

Het debat over octrooien op planten woedt al een aantal jaren. Dit spitst zich nu vooral toe op de octrooiëring van "natuurlijke eigenschappen". Het eigenaardige van het octrooirecht is dat de ontdekking van een reeds bestaande "natuurlijke" eigenschap toch wordt gezien als een uitvinding vanwege de toepassing (inkruising) in een commercieel ras. Dit terwijl die toepassing berust op het natuurlijke, seksuele mechanisme van de plant dat nu juist middels de uitzondering op "wezenlijk biologische processen" is uitgezonderd van octrooieerbaarheid.

De Hoge Kamer van Beroep oordeelt echter dat de uitzondering zeer beperkt moet worden uitgelegd. Dit nieuws is een grote tegenslag voor de veredelingssector die jaren vol spanning op deze uitspraak heeft gewacht. De hoop was erop gevestigd dat het octrooieren van natuurlijke eigenschappen zou worden ingeperkt, maar daar blijkt nu geen sprake van. Integendeel, het Europees Octrooi Bureau zal naar verwachting haast maken met de verlening van meer dan honderd octrooiaanvragen die in afwachting van deze uitspraak waren opgeschort.

Opvallend is dat in de Nederlandse Rijsoctrooiwet wel expliciet is opgenomen dat ook de producten van wezenlijk biologische processen onder de uitzondering vallen. Dit is in de praktijk echter van weinig belang omdat de meeste octrooien door het Europees Octrooi Bureau worden verleend, waarbij de tekst van het Europees Octrooiverdrag geldt. De Hoge Kamer van Beroep merkt hierover zelfs op dat omdat (!) de Nederlandse en Duitse nationale wetten deze uitzondering expliciet beschrijven dit juist betekent dat het Europees Octrooiverdrag het niet zo bedoeld kan hebben. Ook wordt opgemerkt dat zij slechts tot taak heeft om de uitzondering die voorligt te interpreteren en dat het aan de politiek is om deze te wijzigen wanneer dat maatschappelijk gewenst is.

Het afschaffen van de mogelijkheid om dergelijke octrooien te vestigen, een expliciete positie van de Europese Organisatie van Zaadbedrijven ESA, zal nu ofwel realiteit moeten worden door verandering van de Europese wetgeving, ofwel middels het belangrijk verscherpen van de innovativiteitseis bij de beoordeling van octrooiaanvragen. Die eerste weg zal een jarenlang wetgevend proces vergen, waar staatssecretaris Dijkema al het startschot voor heeft gegeven. Dat traject zal op afzienbare termijn dus geen oplossing bieden voor het probleem.

Plantum roept de politiek daarom op om alle manieren die ter beschikking staan te gebruiken om de balans tussen het kwekersrecht en het octrooirecht te herstellen. Daarnaast ligt er een grote verantwoordelijkheid op de schouders van bedrijven zelf om op basis van een combinatie van maatschappelijke verantwoordelijkheid en eigenbelang de toegang tot hun octrooien maximaal mogelijk te maken voor alle veredelaars. Toegang tot kweekmateriaal is namelijk de basis van een effectieve plantenveredeling, en is noodzakelijk is om innovatieve plantenrassen te blijven ontwikkelen voor teler en consument.

---

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:  
Plantum, Niels Louwaars  
Telefoon +31 (0)182 68 86 68, email: [info@plantum.nl](mailto:info@plantum.nl)  
[www.plantum.nl/pers](http://www.plantum.nl/pers)